

Egészségügy, szociális biztonság és bevándorlás: a magyar választók legfontosabb problémái

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

Dacára annak, hogy a politikai napirendet az elmúlt időszakban nagyrészt a bevándorlás határozta meg, a magyar választók az egészségügyi és szociális biztonságot érzik az ország legnagyobb problémájának – derül ki a Republikon Intézet legújabb elemzéséből. Az elmúlt években ugyan emelkedett azon válaszadók az aránya, akik szerint a bevándorlás okozza az egyik legnagyobb problémát az országnak, azonban ez az arány továbbra is jelentősen elmarad az egészségügyi és szociális biztonság miatt aggódók arányától. A pártpreferencia szerinti bontásból kiderül, hogy problémaérezkelés tekintetében a Fidesz és a Jobbik szavazói viszonylag hasonlóan gondolkodnak – a bevándorlás kérdését fontosnak tartják, míg a nyugdíjak kérdése – amely a baloldali, liberális válaszadók szerint komoly gondot okoz az országban – alig foglalkoztatja őket.

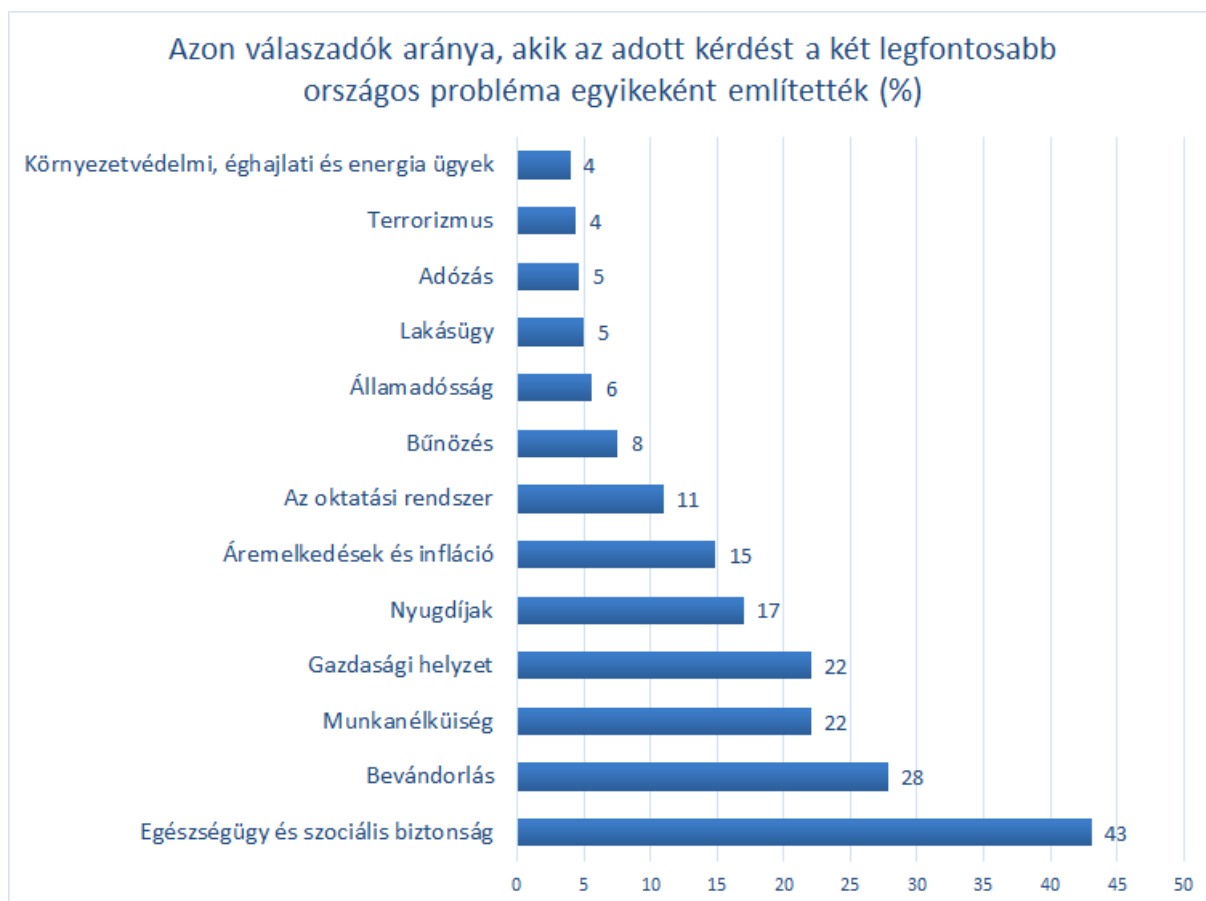
A politikusoktól gyakran hallani, hogy olyan témákról kellene beszélni, amelyek valóban érdeklik a választókat, nem pedig a választók problémáitól távol álló ügyekről. A Republikon Intézet többek között ezért is döntött úgy, hogy legutóbbi, decemberi kutatásában¹ a hagyományos pártpreferenciával kapcsolatos kérdések feltevése mellett arra is megkéri a válaszadókat, hogy egy listából válasszák ki, mely két kérdéskör okozza számukra a legnagyobb problémát, illetve mit gondolnak arról, melyek a legnagyobb nehézségek, amelyekkel az ország jelenleg szembenéz. A megkérdezettek tehát megkülönböztethették azt, hogy melyek az ország, valamint melyek a saját maguk előtt álló problémák.²

Az eredményekből kiderül, hogy a választók szerint az ország számára az egészségügy és a szociális biztonság okozza a legnagyobb nehézséget – a megkérdezettek 43 százaléka sorolta az említett kérdéskört a két legfontosabb probléma közé. Ez a 43 százalékos arány jóval meghaladja a következő két leggyakrabban választott témát jelölők arányát – a bevándorlást³ a megkérdezettek 28, a munkanélküliséget 22 százaléka sorolja a legfontosabb problémák közé. Látható, hogy a válaszadók inkább a megélhetéssel kapcsolatos kérdések miatt aggódnak: a gazdasági helyzetet a megkérdezettek 22, a nyugdíjakat 17, az áremelkedést és az inflációt pedig a válaszadók 15 százaléka sorolta az ország előtt álló legnagyobb kihívások közé. Ezzel szemben a megélhetéssel alig összefüggő, valamivel absztraktabb kérdések, mint a terrorizmus, valamint környezetvédelmi, éghajlati és energia ügyek mindössze a megkérdezettek 4 százaléka szerint tartozik az ország legkomolyabb nehézségei közé.

¹ A kutatás 1000 fő személyes megkérdezésével készült, nem, életkor, végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország egészére nézve. Az adatfelvételre december 3-15. között került sor.

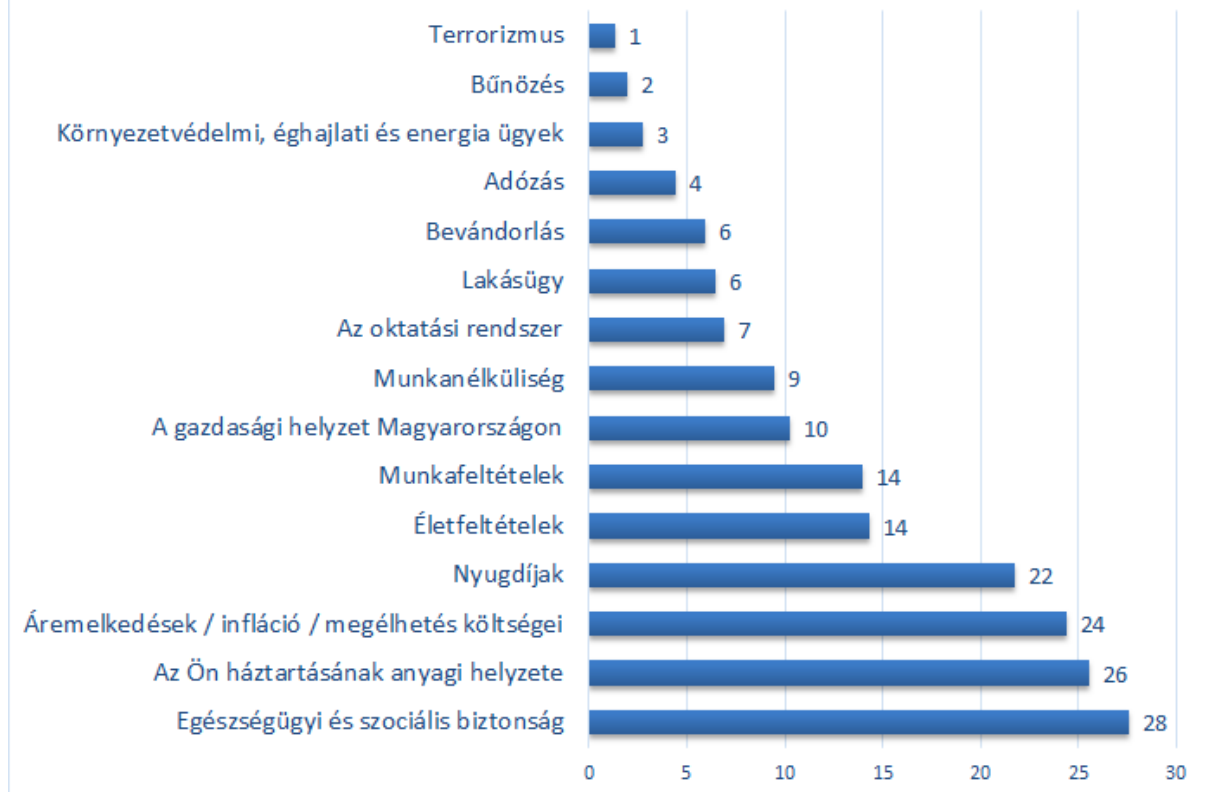
² Ugyanez a kérdés szerepel az Eurobarometer standard adatfelvételében.

³ A „bevándorlás” szóhasználat az Eurobarometer által használt válaszpóciók megőrzéséből adódik.

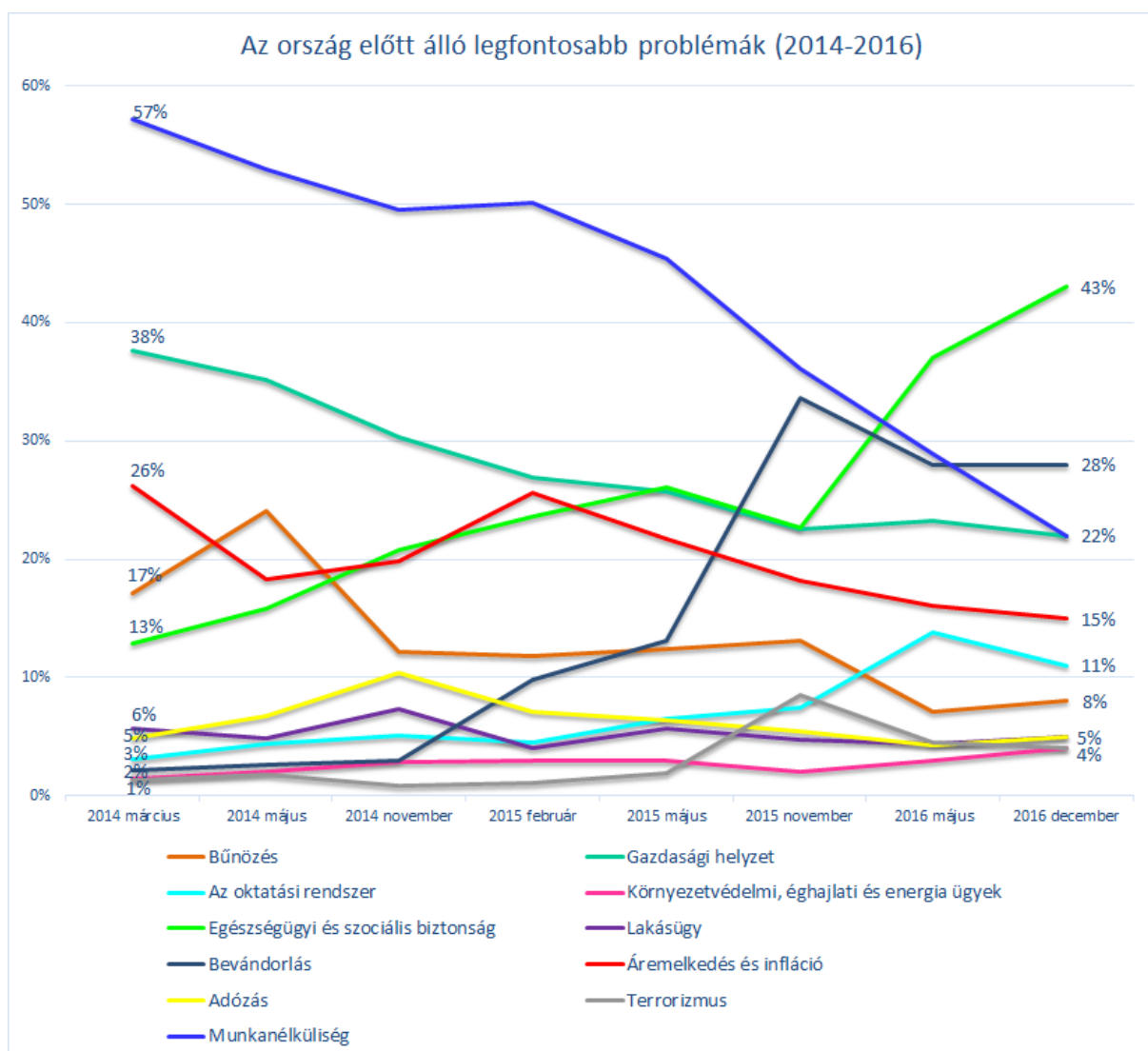
Ha azt vizsgáljuk, hogy melyek azok a kérdések, amik a választóknak a *mindennapokban* problémát jelentenek, azt láthatjuk, hogy még erőteljesebben érvényesül az a tendencia, hogy leginkább a gazdasággal összefüggő témák foglalkoztatják a magyar lakosságot. Az erre a kérdésre adott válaszokból kiderül, hogy személyesen is az egészségügyi és szociális biztonság a legkomolyabb probléma: a válaszadók 28 százaléka gondolja úgy, hogy ez az egyik legnagyobb nehézség, amivel szembenéz. A saját háztartás anyagi helyzetét 26, az áremelkedést és a megélhetés költségeit a válaszadók 24 százaléka a két legnagyobb probléma közé. A többi gazdasággal kapcsolatos témát is viszonylag sok megkérdezett választotta: a nyugdíjak kérdését 22, az ország gazdasági helyzetét 10, a munkanélküliséget pedig 9 százalék tartja az egyik legnagyobb nehézségnek. A megélhetéssel szorosan össze nem függő kérdések ebben az esetben is háttérbe szorúlnak: a terrorizmust a válaszadók mindössze 1, a bűnözést 2, a környezetvédelmi, éghajlati és energiaügyeket pedig a válaszadók 3 százaléka tartja fontos problémának. Fontos kiemelni, hogy a bevándorlás, mint személyes kihívás nem jelenik meg – annak ellenére, hogy ezt a kérdést a válaszadók 28 százaléka sorolta az ország legfontosabb problémái közé, személyes problémaként csupán 6 százalék említette.

Azon válaszadók aránya, akik az adott kérdést a két legfontosabb személyes probléma egyikeként említették (%)

Összességében tehát azt láthatjuk, hogy a magyar lakosság számára leginkább egészségügyi és szociális biztonság, valamint a gazdasági helyzettel, megélhetéssel kapcsolatos kérdések okoznak nehézséget. Az Eurobarometer által készített [felmérésekből](#) kiderül, hogy az egészségügyi és a szociális biztonság az utóbbi pár évben egyre komolyabb nehézséget okoz a magyar lakosságnak. Miközben az említett kérdést a választók viszonylag nagy aránya érzékelt problémaként régebben is, érdemes látni, hogy az egészségügyet és a szociális biztonságot a két legnagyobb probléma közé soroló válaszadók aránya úgy nő drámaian 2015 óta, hogy nem zajlik róla politikai vita. A legtöbbször választott témák listájában egyértelműen a bevándorlás jelenti a kakukktójt, mely nem a megélhetéssel való szoros kapcsolata miatt, hanem sokkal inkább a politikai napirenden való kitartó jelenlétének köszönhetően van a válaszadók által fontosnak érzett problémák között. Jól mutatja ezt, hogy míg 2014-ben még csupán a válaszadók 2-3 százaléka sorolta a bevándorlást két legfontosabb probléma közé, addig ez az arány jelenleg 28 százalék. Fontos kiemelni továbbá, hogy annak ellenére, hogy a válaszadók viszonylag nagy aránya szerint a munkanélküliség, a gazdasági helyzet, valamint az áremelkedés és az infláció még mindig egyike az ország előtt álló legnagyobb kihívásoknak, az így vélekedők aránya az elmúlt években folyamatosan csökkent.

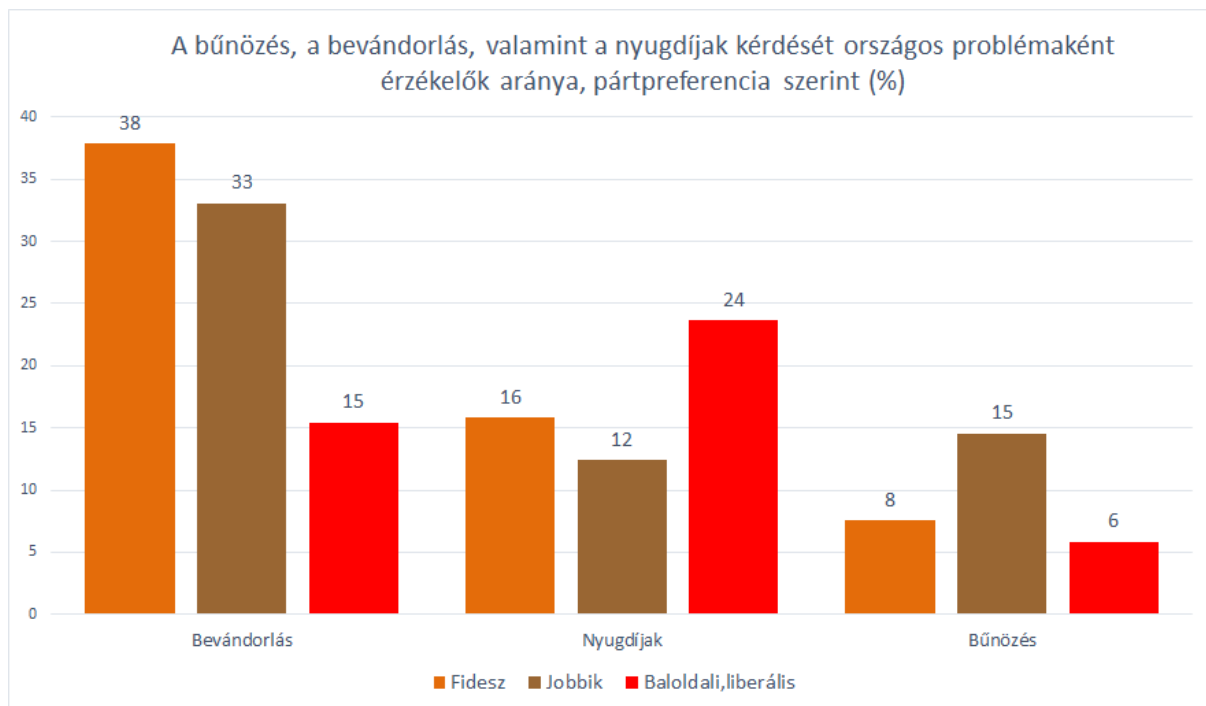
Az Eurobarometer 12 éves adatait a saját elemzéseinkkel összevetve azt mondhatjuk el, hogy a magyar választópolgárok gondolkodására hasonló tendenciák jellemzők, mint a többi európai polgáréra. A hazai problémaérzékelés – hasonlóan a visegrádi országokéhoz – jelentős mértékben szinkronban mozog Németország és Nyugat-Európa problémáival. Akárcsak a magyar gazdaság, a magyar publikum is jelentős mértékben integrálódott Európába. A közép-európai pártok sajátos politizálásának köszönhetően így például a jelentős németországi, skandináviai és hollandiai bevándorlás problémaérzékelésével a közép-európai szavazók is azonosulnak. Ezt a jelenséget a hazai politikusok ki tudják használni, amennyiben odafigyelnek a többi európai ország problémáira és sikeres politikai receptjeire. A Fidesz egyik sikere, hogy ezt a nemzetközi trendet különösen nagy mértékben tudta meglovagolni.

Annak ellenére, hogy léteznek általánosan problémaként érzékelt kérdések, a különböző pártpreferenciával rendelkező válaszadók véleménye eltér a tekintetben, hogy miket tartanak a

legégetőbb kérdéseknek. Ha pártpreferencia⁴ szerint vizsgáljuk az eredményeket, azt láthatjuk, hogy a Fidesz, valamint a Jobbik szavazói viszonylag hasonlóan gondolkodnak arról, mik okozzák a legnagyobb problémát az ország, valamint saját életükben. A Fidesz támogatói az ország előtt álló legnagyobb kihívásnak az egészségügyet és a szociális biztonságot tartják (40 százalék), de nem sokkal marad el ettől azon válaszadók aránya sem, akik szerint a bevándorlás az egyik legnagyobb probléma (38 százalék). A kormánypárti szavazók körében a harmadik helyen a munkanélküliség áll 22 százalékkal. Láthatjuk tehát, hogy még a kormánypárt szavazói sem a bevándorlást tartják az ország legsúlyosabb problémájának. A Jobbik támogatói viszonylag hasonló választ adtak erre a kérdésre: az egészségügyi és szociális biztonságot sorolták a legtöbben a legfontosabb kérdések közé (36 százalék), második helyen a bevándorlás áll (33 százalék), harmadik helyen viszont a kormánypárt esetén látottakkal ellentétben a gazdasági helyzet (31 százalék). A baloldali, liberális válaszadók körében szintén az egészségügyi és szociális biztonság a leginkább aggodalomra okot adó kérdés – a válaszadók többsége (54 százalék) sorolta ezt a két legnagyobb nehézség közé. A második és harmadik helyen ugyanakkor olyan témák állnak, amik a Jobbik és a Fidesz támogatóinál nem kerülnek elő: a nyugdíjak kérdéséről a baloldali, liberális válaszadók 24, az áremelkedésről és az inflációról pedig 22 százalékuk érzi úgy, hogy ez az egyik legnagyobb probléma, amivel szembenéznek. Összességében azt láthatjuk, hogy a Jobbik és a Fidesz támogatóival ellentétben a baloldali, liberális szavazók nem érzik úgy, hogy a bevándorlás lenne az egyik legsúlyosabb probléma, viszont jóval fontosabb kérdésnek érzik a nyugdíjak alakulását – ezt 24 százalékuk sorolja a legfontosabb kérdések közé, míg ez az arány a Fidesz támogatóinak körében 16, a Jobbik támogatóinak körében pedig mindössze 12 százalék. Fontos kiemelni továbbá azt is, hogy a Jobbik támogatói jóval nagyobb arányban választották az ország két legfontosabb problémája közé a bűnözést, mint akár a Fideszes akár a baloldali, liberális szavazók. Látható tehát, hogy a Jobbik néppártosodás irányába tett lépéseivel együtt támogatóit továbbra is foglalkoztatják a párt eredeti politikájához jobban kapcsolódó ügyek – bűnözés, bevándorlás.

⁴ A hagyományos pártpreferencia mellett a Republikon Intézet rendszeresen felteszi azt a kérdést is, hogy a választók milyen kormányt szeretnének a következő választás után: ilyenkor a választóknak három válaszlehetőséget kínálunk – Fidesz-, Jobbik-, vagy baloldali-liberális kormányt szeretnének-e.

A választói viselkedés leírásán túlmenően elkezdtük a választói viselkedés előrejelző modellezését is végezni. A választók szocio-demográfiai helyzete, problémaérzékelése és pártpreferenciája között viszonylag szoros kapcsolat mutatható ki, tehát egy választó életkora, iskolázottsága, lakóhelye és problémaérzékelése alapján viszonylag nagy bizonyossággal megjósolható az egyéni pártpreferenciája. Például a baloldali szavazókról elmondható, hogy a nyugdíjakkal kapcsolatos lényegesen nagyobb fogékonyságuk azzal magyarázható, hogy általában lényegesen közelebb állnak, vagy már el is érték a nyugdíjkorhatárt. A Jobbik szavazói ezzel szemben egy időben távoli problémaként nem foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Amint a közölt adatokból is látható, az emberek életéhez a szociális és egészségügyi témakör áll közel, és az országos politikában is az első helyen áll. Akiket ez a probléma érdekel igazán, az lényegesen nagyobb valószínűséggel választja a baloldali vagy liberális pártokat, mintsem a Fideszt vagy a Jobbikot.

A választói preferenciák viszonylag nagyfokú előrejelezhetősége rávilágít arra a tényre, hogy a választók nagy részének várhatóan stabil a pártpreferencia választása. Az októberi népszavazás kudarca ugyanezt a tényt igazolja: a Fidesz ugyan jól tud kommunikálni a választóival, de ezt a kört nem igazán tudja jelentősen bővíteni, és egy olyan problémakört lovagolt meg markánsan, aminek a mozgatórugói nagymértékben az ország határain kívül vannak, és a fontosságuk a jövőben a hazai politikától függetlenül nőhet, de akár csökkenhet is. A választók egy kisebb, de így is a választások kimenetelét eldönteni képes milliós köre kevésbé, vagy nem azonosul a neki felkínált politikai agendával.